

Caleidoscoop

Jaarplan 2024

Vooruitkijken en voorsorteren

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Proces richting de nieuwe opdracht	4
2.1 Doe en Ontmoet centra	4
2.2 Welzijn op Recept	5
2.3 Gezonde Wijkaanpak	6
2.4 Jeugdbeleid: it takes a village to raise a child	6
2.5 Nieuwe projectopdrachten	7
3. Voorbereidingen koersverandering	8
3.1 Kritische keuzes maken in de uitvoering	8
3.2 Uitbreiden van Doe en Ontmoet	8
3.3 De toekomst van onze locaties	9
4. Vraagstukken richting nieuwe opdracht	10
4.1 Onduidelijkheid toekomst zomerspelweken	10
4.2 Grotere druk preventieteam	10
4.3 Veranderende rol van de Barones	10
4.4 VPS auto als vangnet voor Wmo-vervoer	10
4.5 Functioneel kwantificeren	11
5. Financiële uitdaging	12
6. Personele gevolgen	13
7. Tijdlijn	14
Bijlagen	15

1 Inleiding

In 2024 zal er veel veranderen binnen het sociaal domein van de gemeente Heerenveen. Hoe die veranderingen er precies gaan uitzien, is nog onduidelijk. De gemeente Heerenveen neemt haar tijd om tot een visie te komen over de betekenis die ze geeft aan de Sociale Basis, een proces dat naar verwachting het eerste half jaar van 2024 in beslag zal nemen. Dit belet ons er echter niet van om in dit jaarplan alvast de contouren van onze werkzaamheden voor 2024 te schetsen. Want ook al wordt er op de achtergrond nog geslepen aan de invulling van onze vernieuwde dienstverlening, de uitdagingen waar we als samenleving voor staan, zijn kraakhelder. Dit plan, hoewel dus voor een deel in potlood geschreven, biedt dan ook inzicht in waar onze belangrijkste focus ligt voor het komende jaar.

Een duidelijke verschuiving in onze focus zal al merkbaar zijn in aanloop naar de nieuwe invulling van onze dienstverlening, die we in het tweede kwartaal op basis van de uitkomsten van het visietraject zullen vastleggen. Onze rol in het vertragen en verlagen van de druk op de zorg wordt steeds belangrijker. We zien het als onze taak om de gemeente te ondersteunen bij het fors terugdringen van kosten in de sectoren WMO en Jeugd. De aantoonbaarheid van de effecten van ons werk wordt hierbij steeds belangrijker.

Hier zullen we dan ook sterk op inzetten. Aan het begin van het nieuwe jaar zullen we al direct voorsorteren op deze verschuivingen. We blijven ons werk goed doen en blijven kritisch kijken of we nog het goede doen, met oog voor onze vernieuwde rol en de organisatorische veranderingen die dit met zich mee zal brengen. Samen met de gemeente Heerenveen, verwijzers, organisaties en inwoners, zullen we, als preferente partner, ook in 2024 weer bijdragen aan het welzijn van de inwoners in Heerenveen. En ook in deze tijd, waarin verandering, maar ook onzekerheid centraal staan, blijft de winkel natuurlijk gewoon open.

Anders dan voorgaande jaren hebben we dit plan inhoudelijk opgedeeld in drie stukken. We beschrijven het proces richting de nieuwe dienstverlening, lichten daarna toe welke voorbereidingen we in het eerste half jaar zullen treffen en benoemen de vraagstukken die er nog liggen in aanloop naar de nieuwe invulling van onze taak. In de hoofdstukken daaropvolgend worden de financiële uitdagingen en personele gevolgen voor het komende jaar toegelicht. Het plan sluit af met een tijdlijn, zodat in één oogopslag duidelijk is hoe we aankomend jaar toewerken naar een solide sociale basis in 2025.

2. Proces richting de vernieuwde dienstverlening

Zoals in de inleiding reeds is aangegeven, is de inhoud van vernieuwde dienstverlening nog niet concreet. In tegenstelling tot de uitdagingen waar we samen voor staan. Wat we namelijk weten is dat onze inspanningen in ieder geval moeten leiden tot een verlaging van de kosten die gemaakt worden vanuit de WMO, maar ook moeten bijdragen aan een verlichting van de druk op de zorg. Verlagen en vertragen, zo luidt het credo.

Dit betekent dat in het aankomende jaar het accent van ons werk nog sterker komt te liggen op het voorkomen van zorg. Preventie wordt steeds belangrijker. Een aantal van de reeds bestaande voorzieningen vanuit Caleidoscoop, zal hierin een belangrijkere rol gaan vervullen. Door hier nu al op te anticiperen, sluiten we aan bij de landelijke akkoorden GALA/SPUK (gezond en actief leven akkoord/ specifieke uitkeringen) en het IZA (Integraal Zorgakkoord, in Frylân aangeduid met Friza). Daarbij kan gedacht worden aan voorzieningen als:

- Doe en Ontmoet centra
- Welzijn op Recept
- Gezonde wijkaanpak
- Jeugdbeleid: It take a village to raise a child

Daarnaast zijn er nog een aantal losse opdrachten die een bijdrage leveren aan de nieuwe doelstellingen, zoals;

- Freonskippers;
- Respitzorg;
- Klavertje Vier;
- Coördinator eenzaamheid;
- En langer zelfstandig wonen.

De invulling van en afspraken over deze opdrachten komen in de laatste paragraaf aan bod.

2.1 Doe en Ontmoet centra

De algemene voorzieningen die we de afgelopen jaren boden in het kader van 'Meedoen' blijven we in 2024 doorontwikkelen. Nog steeds vanuit ons gedachtegoed: 'Meedoen op maat aan de samenleving is de beste vorm van preventie'. Nu vanuit de nieuwe werknaam 'Doe en Ontmoet'. Doe en Ontmoet centra behoren tot de algemene voorzieningen die we bieden.

We organiseren dit op 4 plekken in de gemeente:

- Akkrum/Aldeboarn (aansluiten op bestaande initiatieven)
- Jubbega (Mienskipshûskeamer in de Kompenije)
- Heerenveen de Greiden (meedoen in de As)
- Heerenveen centrum (pop-up Heerenveen)

Met Doe en Ontmoet bieden we een veilige plek aan inwoners die behoefte hebben aan een daginvulling. Het is een maatschappelijke plek waar professionals en vrijwilligers samenwerken aan het ontdekken en ontwikkelen van talenten. Bij Doe en Ontmoet is iedereen welkom, maar in het bijzonder inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het meedoen aan de samenleving. In aansluiting op het nieuwe jeugdbeleid zal in het nieuwe jaar ook het jongerenwerk betrokken worden bij de verschillende centra om ook de jongeren met een hulpvraag in de gemeente eerder in kaart te brengen. Hiermee hopen we het preventieve karakter van de voorziening te verbreden en te versterken.

De toeleiding van deze groep inwoners wordt onder andere gedaan door de Meitinkers en de welzijnscoach. Hierdoor wordt het aantal beschikkingen voor thuisondersteuning en dagbesteding omlaag gebracht, wat een besparend effect op de WMO heeft. Door de sociale ontmoeting te stimuleren ontstaan er ook positieve effecten op de zorgvraag, zoals terug te lezen is in de bijlage I, Mienskipshûskeamers.

Omdat de Doe en Ontmoet centra een positief effect hebben op het aantal zorgvragen, zal in het nieuwe jaar, passend binnen de nieuwe koers, nog sterker worden ingezet op deze voorziening.

2.2 Welzijn op Recept

Welzijn op Recept is een landelijke interventiemethode en vormt een alternatief voor het 'traditionele pilletje' voor personen met psychosociale klachten. De huisarts verwijst de patiënten met deze klachten door naar een welzijnscoach die vervolgens kijkt naar passende ondersteuning en/of activiteiten op het gebied van ontmoeting, sport of cultuur. Hierdoor ontdekt de patiënt (opnieuw) wat hem of haar gelukkig maakt. Welzijn op Recept is een interventiemethode die perfect past binnen de kaders van 'verlagen en vertragen', wat maakt dat we hier volgend jaar nog sterker op inzetten.

Bij de uitvoering van deze methode werkt Caleidoscoop samen met partners als Ateliers Majeur,

de bibliotheek, de raad van kerken, Sportstad en GGD/leefstijlinterventies. Onze belangrijkste uitdaging in het nieuwe jaar is om kritisch te kijken naar de positionering van de welzijnscoaches en het contact dat er is met verwijzers.

2.3 Gezonde Wijkaanpak

Wijkgerichte gezondheidsbevordering, bekend als de Gezonde Wijkaanpak, is een programma van de overheid dat gericht is op het verbeteren van de gezondheid en het welzijn van mensen in een wijk, buurt of dorp. Het is een aanpak waarbij bewoners en professionals nauw samenwerken in het belang van gezondheid. Gezondheid, in de breedste zin van het woord, is hierbij het uitgangspunt. Denk aan een gezonde leefomgeving, gezond eten en voldoende bewegen. En vooral sociale contacten als basis in het voorkomen van de zorgvraag.

In Heerenveen wordt deze aanpak reeds ingezet in twee gebieden. De opbouwwerker ondersteunt in deze wijken de bewoners op een duurzame betrokkenheid bij hun eigen gezondheid en legt ook de verbinding met andere betrokkenen. Met als belangrijkste doel: de gezondheid van de inwoners te verbeteren en op zorgkosten te besparen.

In Heerenveen-midden en Nijehaske worden volgend jaar de bestaande projecten gecontinueerd. In overleg met de gemeente en de betrokken opbouwwerkers worden daarnaast twee nieuwe gebieden gekozen waar de Gezonde Wijkaanpak wordt ingezet. Bij deze selectie wordt gebruikgemaakt van de bestaande kennis van de opbouwwerkers, maar ook van de beschikbare data die we hebben vanuit de data gestuurde populatieaanpak.

2.4 Jeugdbeleid: it takes a village to raise a child

Er wordt op dit moment niet alleen opnieuw vorm gegeven aan de visie rondom de sociale basis, ook het jeugdbeleid staat onder druk. Onder het mom van 'It takes a village to raise a child' wordt op dit moment verkend hoe dit nieuwe jeugdbeleid vorm gaat krijgen.

Dit houdt ook in dat we moeten onderzoeken welke rol Caleidoscoop hierin speelt, of kan spelen. Staat onze bijdrage los van het nieuwe jeugdbeleid of wordt 'Doe en Ontmoet' een onderdeel van 'the village'? Daarbij is het ook belangrijk om vanuit de visie van de Gelijke Kansen Alliantie te onderzoeken welke kansen er voor ons zijn in relatie tot het onderwijs en hier afspraken over te maken met het PO. Dit vraagstuk zal onderdeel zijn van beide visietrajecten die op dit moment lopen en vervolgens uitgewerkt worden in de nieuwe opdracht voor Caleidoscoop, medio 2024.

2.5 Nieuwe projecten

In aanvulling op de hiervoor genoemde voorzieningen is er nog een aantal andere projecten waar in het nieuwe jaar invulling aan wordt gegeven. De uitvoering hiervan wordt gefinancierd met incidenteel geld. Het is belangrijk om ervoor te waken dat de invulling die aan de uitvoering wordt gegeven in lijn is met de nieuwe koers. Onderstaande projecten zien we als aanvullende versterking.

Freonskippers

Freonskippers zijn betaalde vrijwilligers die we kunnen inzetten op WMO ondersteuning. Vanaf het 2e kwartaal zijn daar een aantal van in dienst en voeren taken uit, waarmee ze bijdragen aan een verlaging van de kosten van beschikte thuisondersteuning.

Respijtzorg

Respijtzorg is een vorm van mantelzorgondersteuning die voorkomt dat mantelzorgers overbelast raken. In het nieuwe jaar wordt een reeds lopend onderzoek naar deze zorgvorm afgerond. In het eerste kwartaal wordt het onderzoek afgerond. Vanaf het tweede kwartaal wordt er uitvoering gegeven aan de aanbevelingen vanuit het onderzoek.

Klavertje Vier

Klavertje Vier is een methodiek die wordt toegepast in de strijd tegen eenzaamheid. Vanaf het eerste kwartaal van 2024 gaan we starten met de implementatie van deze methodiek.

Coördinator eenzaamheid

De rol van de gemeentelijke aanjager eenzaamheid wordt als coördinator eenzaamheid bij Caleidoscoop ondergebracht. Omdat invulling van deze rol sterk samenhangt met de invulling van de totale opdracht voor Caleidoscoop, worden over de invulling van deze rol in het eerste kwartaal afspraken gemaakt.

Langer zelfstandig wonen

In 2023 zijn er gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de woningcorporaties en de gezondheidsbevorderaar van de GGD over het onderwerp langer zelfstandig wonen. De resultaten van deze gesprekken vormen de basis van een te ontwikkelen aanpak in het ondersteunen van inwoners die lang(er) zelfstandig moeten blijven wonen. Vanaf het tweede kwartaal 2024 zal deze aanpak ontwikkeld worden door Caleidoscoop en de beide bovengenoemde partijen.

3. Voorbereidingen koersverandering

Het eerste half jaar van 2024 zal worden gebruikt als aanloop naar de nieuwe opdracht vanuit de gemeente. Terwijl de winkel gewoon open blijft en we voortborduren op de uitdagingen en inspanningen van 2023, is het voor ons van belang om een antwoord te vinden op de vraag: doen we het goed, of doen we het goede? Het werk dat we uitvoeren doen we namelijk goed, maar vraagt de maatschappij tegenwoordig nog om datgene wat we doen, ofwel, doen we nog het goede? Daarnaast dwingt de krappe financiële situatie ons om hierin stevige keuzes te maken.

3.1 Kritische keuzes maken in de uitvoering

De kosten die we maken zijn, mede door de CAO stijging, flink gestegen. Hierdoor ontstaat er een gat in de begroting. De basissubsidie inclusief indexatie, die we krijgen van de gemeente, is helaas te laag om de stijging te compenseren. Dit houdt in dat we iedere uitgave tegen het licht moeten houden, maar ook moeten snijden in ons aanbod.

Zo hebben we het besluit genomen om te stoppen met Dag!enDoen!, te stoppen met het doorlopende digitale MTO en om diverse abonnementen op te zeggen. Daarnaast worden ook de energiecontracten kritisch tegen het licht gehouden. Andere mogelijke kostenbesparingen zullen niet worden geschuwd.

We moeten keuzes maken. In de uitvoering, maar uiteindelijk ook in het aanbod. Mede daarom is het zo van belang om na te denken over de vraag: doen we het goed, of doen we het goede? In het eerste kwartaal doen wij voorstellen aan de gemeentelijke opdrachtgever met betrekking tot het schrappen van projecten die in de huidige tijd minder passend zijn. Hierbij hanteren wij niet de 'kaasschaafmethode', maar zullen wij volledige projecten schrappen. Dit om bij de overblijvende projecten en opdrachten voldoende kwaliteit door kwantiteit te kunnen blijven bieden.

3.2 Uitbreiden van Doe en Ontmoet

Wat duidelijk is in aanloop naar de nieuwe opdracht, dat is de plek die de Doe en Ontmoet centra innemen. Deze passen goed binnen het nieuwe beleid en sluiten, zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven, goed aan bij de opdracht die onderweg is vanuit de gemeente. In het nieuwe jaar zetten we ons dan ook volop in op de uitbreiding van Doe en Ontmoet. Waarbij we, in aanloop naar het nieuwe jeugdbeleid, ook gaan kijken welke rol het jongerenwerk hierin gaat spelen.

In het begin van het jaar zal dit bekostigd worden met incidentele middelen. Door goed te monitoren wat de effecten zijn en daarmee de beoogde kostenbesparing op de WMO inzichtelijk te maken, willen we aantonen dat de (beperkte) investering in deze faciliteiten onder aan de streep kostenbesparend werkt en ook nog eens bijdraagt aan het welzijn van de inwoners. Dit moet leiden tot structurele financiering door de gemeente. Het stevig inregelen van de monitoring vindt plaats in het eerste kwartaal 2024.

3.3 De toekomst van onze locaties

De toekomst van een aantal van onze locaties is onzeker. In het eerste kwartaal van 2024 zal er duidelijkheid moeten zijn over de nieuwe locaties van zowel het Jongeren centrum Casa als onze werkplaats, de Box. Daarnaast ligt er ook een uitdaging om voor het einde van juni een vervangende locatie te vinden voor de Pop-up.

Met name de locaties van Casa en de Pop-up zijn een randvoorwaarde voor het succes van Doe en Ontmoet, waar de fysieke ruimte een belangrijke plaats inneemt. Het vinden van geschikte locaties vormt echter een uitdaging binnen de huidige markt. Het budget is gering, waardoor ook het aanbod zeer beperkt is.

4. Vraagstukken richting nieuwe invulling van de dienstverlening

Hoewel er al veel duidelijk is in aanloop naar het nieuwe jaar, brengen alle veranderingen ook nieuwe vraagstukken met zich mee.

4.1 Onduidelijkheid toekomst Zomerspelweek

Middels een Collegebesluit zijn wij en de gemeenteraad op de hoogte gebracht van het beëindigen van de financiering van de zomerspelweken (Heerenveen en Jubbega). Dit vanuit het beeld van het College dat het vooral spelletjes organiseren is. Er wordt hiermee voorbijgegaan aan het grote maatschappelijke effect voor veelal kwetsbare kinderen en vrijwilligers. Wij hebben daarom alternatieve bezuinigingen voorgesteld met minder maatschappelijke impact. Ten tijde van het schrijven van dit document wordt hier nog over gesproken.

4.2 Grotere druk preventieteam

Nu door de gemeente het besluit is genomen om een streep door het maatschappelijk werk te zetten, zal de opdracht en samenstelling van de preventieteams veranderen. Deze verandering zal onderdeel zijn van de nieuw te formuleren opdracht.

4.3 Veranderende rol van de Barones

De Barones is van oudsher een echte 'formulierenbrigade', maar neemt in de afgelopen jaren steeds meer de rol aan van Sociaal Juridisch Dienstverlener. Een natuurlijke, maar noodzakelijke ontwikkeling. De Barones draagt daarmee namelijk bij aan de rechtsbescherming van de inwoners van de gemeente Heerenveen.

Wanneer bewoners klem zitten in hun financiële situatie of regelgeving, dan is meedoen niet vanzelfsprekend. Door hulp en uitzicht te bieden, wordt vaak veel stress voorkomen. Ook de Barones draagt daarmee bij aan het preventieve beleid en een verlichting van de druk op de zorg. Het is goed om in het nieuwe jaar te onderzoeken hoe de rol die de Barones inneemt er uit gaat zien en de uitkomsten daarvan mee te nemen in de gesprekken over de nieuwe opdracht.

4.4 VPS auto als vangnet voor Wmo-vervoer

Omdat er vanuit de gemeente zal worden bezuinigd op de Wmo-voorzieningen, zal ook in het Wmo-vervoer gesneden worden. Wmo-vervoer is bedoeld voor burgers die hun eigen vervoer niet meer zelfstandig kunnen regelen. Het is goed om te verkennen in hoeverre de bestaande

voorzieningen, zoals de VSP auto, maar ook het project ANWB Automaatje, als vangnet kunnen dienen bij deze bezuiniging.

Daarnaast zal er gekeken moeten worden naar een nieuwe positionering en inzet van de VSP-auto, waarbij deze als pre-wmo vervoer gezien en gebruikt wordt. Om daarmee de druk op de Wmo te verlagen.

4.5 Functioneel kwantificeren

De meetbaarheid van het welzijnswerk wordt steeds belangrijker. De vele bezuinigingen creëren een belang om aan te kunnen tonen wat werkt en wat niet. Alleen zo kunnen we een eerlijk antwoord geven op de vragen of we het goed doen en of nog het goede doen.

Deze behoefte aan bewijs brengt echter ook uitdagingen met zich mee. Want hoe kwantificeren we onze werkzaamheden, zonder door te schieten in het eindeloos registreren van onze inspanningen. Hoe voorkomen we dat het ten koste gaat van het mensenwerk? Er moet een balans worden gevonden in de verzameling van gegevens, waarbij wat ons betreft de focus zal liggen op functioneel kwantificeren.

Het eerste kwartaal zal gebruikt worden om de aantoonbaarheid van ons werk om te zetten in een bruikbare vorm van registratie. Dat kunnen wij niet alleen. Met name de verwijzers zullen gevraagd moeten worden welk (duurder) alternatief er met onze werkzaamheden wordt voorkomen. Naast de storytelling waarbij vooral de impact van onze inzet wordt aangetoond, zal de registratie ook een keiharde besparing op de WMO moeten laten zien.

5. Financiële uitdaging

Voor het nieuwe jaar zijn er meerdere financiële uitdagingen om rekening mee te houden. Allereerst is er de hoge stijging van de CAO lonen. Cumulatief betekent dit een loonkostenstijging van 15,63% van 1 juli 2023 tot en met 1 juli 2024. Een stijging die niet volledig gecompenseerd wordt door de gemeente. De verwachte indexatie is rond de 4,8%. Mede hierdoor is er simpelweg te weinig geld om de basisopdracht op een juiste manier uit te kunnen voeren.

Vanuit GALA/Spuk is er incidenteel geld beschikbaar, maar ook dit is onvoldoende om de beweging naar de voorkant te maken. Er is aanvulling nodig, mogelijk vanuit de IZA, om de transitie die van ons gevraagd wordt te bekostigen. De tijd die we als organisatie hebben om aan te tonen dat onze inspanning leidt tot een besparing op de kosten van WMO is in het huidige scenario simpelweg te kort.

6. Personele gevolgen

Onze opdracht verandert, zover is duidelijk. De verschuivingen die plaatsvinden en de financiële druk en onzekerheid, maakt dat we kritisch moeten kijken naar de invulling van ons personeelsbestand. Zonder financiering vanuit Gala/SPUK en IZA, zullen we in het nieuwe jaar een aantal collega's moeten laten gaan, terwijl we weten dat er later in het jaar geld beschikbaar komt, waardoor ze weer nodig zijn. Dit vraagt om stevig overleg met de gemeente, dat ten tijde van het schrijven van dit document gevoerd wordt.

Binnen de nieuwe opdracht worden naar verwachting bovendien andere competenties verwacht. Het is aan ons de taak om in aansluiting op onze nieuwe opdracht vorm te geven aan de nieuwe competentieprofielen. Verwacht wordt dat er nieuwe functies ontstaan, bijscholing nodig is en dat bestaande rollen in zijn geheel komen te vervallen.

Met name in de individuele ondersteuning, bij de Welzijnscoaches, VSP'ers en Sociaal Werkers Meedoen, is er te veel overlap waardoor we van drie functies twee willen maken. Als organisatie moeten we kritisch kijken naar de functieprofielen die passen bij onze nieuwe koers en hoe we dit voor het nieuwe jaar gaan inrichten. De voorbereidingen voor de functiebeschrijvingen en het wege van de rollen en functies vinden plaats in het tweede kwartaal op basis van de (voorlopige) tussenuitkomsten van het visie-proces Sociale Basis. Het kan niet anders dan dat de uiteindelijke implementatie en uitvoering pas kan plaatsvinden nadat de nieuwe opdracht definitief geformuleerd is. Het is hierbij belangrijk om ook de PVT goed in positie te brengen.

2024

Vorbereiden nieuwe dienstverlening

"De winkel is open"

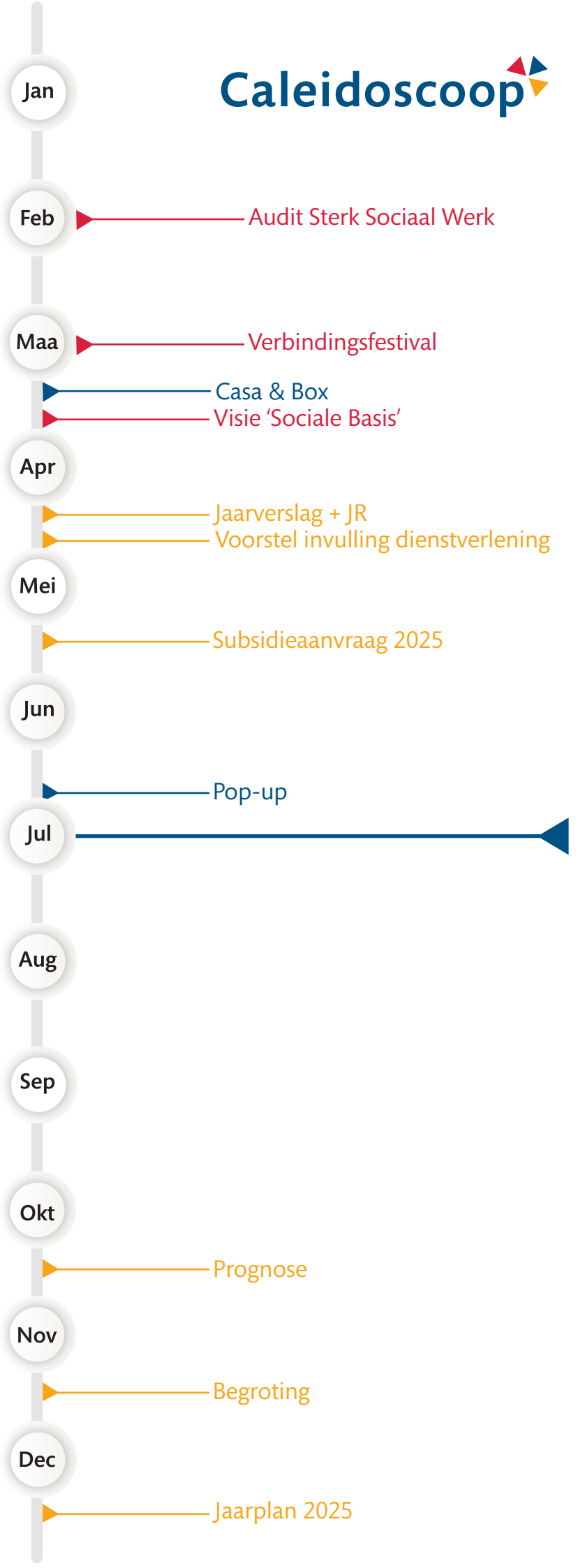
Nieuwe dienstverlening

Implementatie nieuwe dienstverlening

2025

Bijlage I Friza-aanvraag: Mienskipshûskeamers

Aanvraag SPUK IZA 2023 regio Friesland

Proeftuinen Mienskiphûskeamers

Van zorg naar gezondheid in het alledaagse leven van de mienskip

**Gemeente Heerenveen & Stichting Caleidoscoop
Met ondersteuning van en namens deelnemers en vrijwilligers van de Doe en ontmoet centra Heerenveen**

8 november 2023

Voorwoord

Vanuit de gemeente Heerenveen en onze samenwerkingspartners zijn wij verheugd u deze aanvraag aan te bieden. Na aanleiding van het provinciale overleg op 18 oktober j.l. is er afgesproken dat de gemeente Heerenveen de Friza aanvraag voor de Mienskipshuskeamers zal indienen. De Mienskiphúskeamers zijn, als een pilot, gestart in 2023 en lopen door in de komende jaren. Op deze manier kunnen we gezamenlijk inzetten op een duurzaam traject die tegemoetkomt aan de uitdagingen als het gaat om zorg dichtbij organiseren. Om de resultaten van deze pilot te monitoren, zijn we voornemens het Talma lectoraat en het lectoraat Sociale Kwaliteiten van NHL Stenden in te zetten. De bevindingen rondom het proces, de ervaringen en de aanbevelingen, voortkomend uit het onderzoek, kunnen worden meegenomen bij de uitwerking van het regioplan. In de bijgevoegde begroting is de eigen/ co-financiering van de deelnemende organisaties opgenomen ten behoeve van een totaalbeeld van de kosten. Wij hopen dat het voorgestelde plan in deze aanvraag, u, net als ons enthousiast maakt voor de verdere ontwikkeling van de Mienskiphúskeamers.

We wensen u veel wijsheid en leesplezier met deze aanvraag.

Hartelijke groet,

Sybrig Sytsma
Wethouder welzijn en zorg
Gemeente Heerenveen

Samenvatting

Vanuit de Gemeente Heerenveen willen we inzetten op 'goed georganiseerde zorg' dichtbij. Dit willen wij organiseren door lopende experimenten in onze gemeente verder door te ontwikkelen en te ontdekken 'hoe' deze aanpakken als voorbeeld en inspiratie kunnen dienen voor provincie brede initiatieven, met voldoende ruimte voor lokale invulling.

Onderdeel 1: Proeftuinen

Versterken van de sociale basis door het realiseren van Mienskiphúskeamers ('doe en ontmoet plekken') in de gemeente Heerenveen waar een plek wordt geboden aan inwoners van alle leeftijden voor sociale ontmoeting, informatie, daginvulling. Er is aandacht voor een gezonde leefstijl en lichte zorg (zoals bloeddrukmeting, wondverzorging, bloedprikken, pillen sorteren, etc.) wat een bijdrage levert om de zorg dichterbij, samen met en naar de Mienskip toe te organiseren zodat ook op de lange termijn de zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar blijft. Een nieuwe innovatieve functie 'meiwurker soarch en meidwaan' verbindt de zorg en welzijn met elkaar. Randvoorwaarden zijn onder andere het aansluiten bij de belevingswereld van inwoners en het alledaagse leven.

Onderdeel 2: Actiebegeleidend onderzoek

Om de aanpak in de proeftuin Mienskiphúskeamers in Heerenveen met 'doe en ontmoet plekken' en de nieuwe functie van de 'meiwurker soarch en meidwaan' verder door te ontwikkelen en overdraagbaar te maken is het nodig om de werkzame bestanddelen te ontdekken. Het is vooral ook nodig om gaandeweg uit te proberen (en informatie uit participerende observaties, kwalitatieve interviews, co-creatie sessies op te halen en in te zetten) tussentijds te evalueren en bij te stellen en dat geheel te monitoren. Op basis daarvan kunnen inzichten, geleerde lessen en werkzame bestanddelen gedeeld worden. Dit vraagt ook om een proces met de andere (eerstelijns) partijen. Samen onderzoeken: hoe de leerervaringen uit Heerenveen kunnen worden doorvertaald naar het grotere geheel dat past bij de regioplannen. Wat is nodig om een dergelijke aanpak breder in Friesland uit te rollen. Hier zal naast de leerervaringen uit de proeftuinen tevens breder verkennend onderzoek in Friesland plaatsvinden door bijvoorbeeld in gesprek te gaan met (andere) zorgpartijen. De opbrengsten hiervan kunnen weer meegenomen met de verdere uitwerking van de werkagenda van het Regioplan. Het actiebegeleidend onderzoek loopt gelijktijdig met de proeftuinen. We voornemens het Talma lectoraat en het lectoraat Sociale Kwaliteiten van NHL Stenden hiervoor in te zetten, maar staan open voor andere suggesties.

Aanvraag SPUK-IZA

Om de Mienskiphúskeamers door te ontwikkelen en bereikbaar te maken voor een bredere doelgroep doen we vanuit gemeente Heerenveen, in samenwerking met Stichting Caleidoscoop, een aanvraag voor middelen vanuit SPUK-IZA voor 2023 ten hoogste van € 450.504,- (zie bijlage begroting). We zetten in op een duurzaam traject, waarbij 2023 het startjaar is.

1. Inleiding

De ambitie van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is om de zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. De inzet moet daarom meer gericht zijn op gezondheid en minder op ziekte. De taak van de gemeenten is het bieden van passende ondersteuning in de zelfredzaamheid van mensen en het bevorderen van een gezond en actief leven. In opdracht van de gemeente en in samenwerking met Stichting Caleidoscoop wordt ingezet op deze ondersteuning door het inrichten van en bemensen van laagdrempelige steunpunten dit doen we op een drietal 'doe- en ontmoet' plekken. Het betreft De As en de Pop-up in Heerenveen en de Mienskiphûskeamer in Jubbega. Deze drie Mienskiphûskeamers zijn gestart als experiment in 2023 en blijken succesvol bij te dragen aan de door SPUK-IZA gestelde uitgangspunten welke tevens zijn opgenomen in de werkagenda van de VNG.

2. Probleemanalyse en context

Het zorglandschap is in een snel tempo aan het veranderen. Krapte op de arbeidsmarkt en tegelijkertijd een toenemende zorgvraag spelen hier een belangrijke rol in. Maar ook signalen van vereenzaming onder ouderen en kwetsbare inwoners en de zorg over gezonde leefstijl onder verschillende doelgroepen, vraagt om een verandering in aanpak en aanbod.

Een groot deel van de zorgvraag van inwoners is van oorsprong niet, of slechts ten dele, medisch van aard maar vloeit voort uit of mede samenhangt met een complex aan sociaal/economische factoren en levensomstandigheden. De nadruk ligt nu nog te vaak op medische behandeling. Maar niet op elke behoefte van mensen past een medisch antwoord en de beste zorg wordt niet per definitie met medicijnen of in het ziekenhuis gegeven (Inspectie der Rijksfinanciën, naar een toekomstbestendig zorgstelsel, 2020). Dit vraagt dus om een aanbod om de 'eigenlijke' zorgvraag van inwoners op te pakken.

Gezondheid raakt iedereen, ook de mensen met een handicap, een beperking of een (chronische) ziekte. Om te zorgen dat mensen zo lang mogelijk zo gezond mogelijk blijven, loont het om vanaf jonge leeftijd en gedurende de hele levensloop te investeren in gezondheid en een gezonde leefstijl. Een gezonde generatie betekent een generatie die niet alleen fysiek gezond is, maar ook mentaal weerbaar is en leeft in een gezonde omgeving (GALA, 2023).

Veel inwoners geven aan dat ze eenzaam zijn en buiten de zorg niemand zien, ook is er zorg over gezonde voeding onder ouderen. Ouderen zijn zich bewust van de beperkte tijd die thuiszorg heeft en de verschraving van de zorg, men spreekt zich uit of er nog wel zorg kan worden geleverd in de toekomst.

Uit onderzoek blijkt dat ouderen die weinig contact hebben met hun sociale omgeving, minder gezond zijn dan ouderen die wel contacten hebben. Zo is de prevalentie van eenzaamheid 48 procent bij de ouderen die weinig contacten hebben tegenover 30 procent die wel sociaal actief zijn. Ook is de ervaren gezondheid slechter: 41 procent tegenover 14 procent. Hetzelfde geldt voor de mentale gezondheid: 25 procent van de ouderen met weinig sociale contacten is mentaal ongezond tegenover 9 procent van de sociaal actieve ouderen. Bovendien heeft 27 procent van de ouderen die weinig sociaal participeren een slechte lichamelijke gezondheid tegenover 2 procent van de sociaal actieve ouderen (Croezen, 2010). Zoals eerder vermeld is ook hier van belang om te benadrukken dat iemands gezondheid ook weer een rol speelt bij het wel of niet (kunnen) aangaan, of onderhouden, van sociale relaties (Ferlander, 2007). Ouderen met gezondheidsproblemen leven langer wanneer zij veel emotionele steun ontvangen vanuit hun omgeving. Ook halen ouderen, met sociale relaties, veel meer voldoening uit het leven (Broese van Groenou & Van Tilburg, 2007; Adams et al., 2011). In het bijzonder voor oudere mensen is emotionele steun belangrijk voor het behouden van goede mentale gezondheid. Ook kunnen ze hierdoor hun actieve leefstijl houden (Huxhold, Fiori, & Windsor, 2013).

Vanuit de gemeente Heerenveen, Caleidoscoop en een aantal partners (zie pagina 8) zien wij kansen om door het realiseren van Mienskiphûskeamers zorg meer naar de Mienskip toe te brengen en zo bij te dragen aan het welzijn van de inwoners.

3. Wat zijn Mienskiphûskeamers?

Mienskiphûskeamers zijn 'doe- en ontmoet plekken' in de gemeente Heerenveen (en in heel Fryslân) waar betekenisvolle ontmoetingsplekken worden geboden aan inwoners van alle leeftijden voor sociale ontmoeting, informatie, daginvulling, met aandacht voor de mens met vanuit een gezonde leefstijl en lichte zorg (zoals bloeddruckmeting, wondverzorging, bloedprikken, pillen sorteren, etc.) en als laagdrempelige steunpunten.

Door in te steken op ontmoeting en vergroten van de mienskipszin, dragen Mienskiphûskeamers bij aan het versterken van de sociale basis. Als het gaat om bieden van zorg en welzijn is een belangrijke innovatieve slag in Mienskiphûskeamers de functie 'meiwurker soarch en meidwaan' want daar komen zorg en welzijn bij elkaar. Thuiszorgmedewerkers en sociaalwerkers worden d.m.v. een 'cross-over' opleiding van Firda getraind en gecertificeerd, indien nodig, in 'elkaars vaardigheden' die nodig zijn voor de dagelijkse begeleiding in de Mienskiphûskeamer. De thuiszorg zal dan (deels) niet thuis, maar in de Mienskiphûskeamer worden geboden. De inwoner kan in de Mienskiphûskeamer tevens meedoen aan het andere aanbod, zoals samen eten of bewegen.

In Mienskiphûskeamers worden inwoners betrokken door in gesprek te gaan over hun ideeën en wensen over en eisen aan een krachtige Mienskiphûskeamer als versterking van de sociale basis. En de inwoners te activeren om daar waar kan actief te betrekken bij de realisatie en uitvoering van de ideeën.

4. Probleemstelling (hoofdvraag)

Dragen Mienskiphûskeamers bij aan het verhogen van welzijn van onze inwoners, de versterking van de sociale basis en het organiseren van de zorg dichterbij (samen met en naar de Mienskip), zodat ook op de lange termijn de zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar blijft?

5. Wat gaan we in hoofdlijnen doen?

Om antwoord te krijgen op de hoofdvraag starten we twee deelprojecten op (deels al gestart):

1. Proeftuinen Heerenveen

In opdracht van de gemeente Heerenveen wordt door welzijnsorganisatie Caleidoscoop ingezet op het (verder) ontwikkelen (inrichten en bemensen) van drie Mienskiphûskeamers in de gemeente Heerenveen. Het betreft De As, Pop-up in Heerenveen en de Mienskiphûskeamer in Jubbega. Als het gaat om bieden van zorg en welzijn is een belangrijke innovatieve slag in Mienskiphûskeamers de functie 'meiwurker soarch en meidwaan' want daar komen zorg en welzijn bij elkaar.

2. Actiebegeleidend onderzoek

Onderzoek doen naar de effecten en (on)mogelijkheden van de Mienskiphûskeamers in de gemeente Heerenveen en bij ketenpartners elders in Friesland en deze leerervaringen en kennis meenemen naar een mogelijke verbreding in Fryslân. Met actiebegeleidend onderzoek gaan we de (door)ontwikkeling en de betekenis van de Mienskiphûskeamers met een continue procesmonitor 'voeden' en 'evalueren'. Op die manier geven we vorm aan een lerend onderzoek, wat we gaandeweg op passende manieren vastleggen en communiceren, zodat de inzichten overdraagbaar zijn naar andere plaatsen en regio's.

6. Doelen en resultaten

Onderstaande doelen en resultaten zijn een eerste aanzet. Deze zullen nog verder worden uitgewerkt en aangescherpt.

Mienskiphûskeamers

- Er wordt ingezet op het (verder) ontwikkelen (inrichten en bemensen) van drie Mienskiphûskeamers in de gemeente Heerenveen. Het betreft De As en de Pop-up in Heerenveen en het Mienskiphûskeamer in Jubbega.
- Minimaal #% van inwoners/cliënten thuiszorgorganisatie(s) maakt meerdere dagdelen per week gebruik van de Mienskiphûskeamer.

- De Mienskiphúskeamers zijn minimaal 3 dagen per week, 6 uur per dag bemand. Dit lijkt vooralsnog realistisch, de wens is om minimaal 5 dagen per week van 10-16 uur open te zijn.
- Een deel van de deelnemers van de Mienskiphúskeamers heeft aantoonbaar meegedacht om de doe en ontmoetplekken verder vorm te geven.

Meiurkers soarch en meidwaan

- # Meiurkers soarch en meidwaan zijn van start gegaan en volgen opleiding.
- De functie Meiurker soarch en welzijn biedt nieuwe perspectieven voor de arbeidsmarkt en de te verlenen zorg.
- Thuiszorgmedewerkers volgen aanvullende opleiding gericht op welzijn.
- Sociaal werkers volgen aanvullende opleiding medische handelingen waardoor zij handelingen die zorg gerelateerd zijn kunnen uitvoeren.

Onderzoek

- Er vindt gedegen kwalitatief onderzoek plaats.
- Onderdeel van het onderzoek is het effect op de werkdruk in de zorg, gemeten in tijd, ruimte voor aandacht van de oudere en ziekte onder personeel.
- De aanpak heeft aantoonbaar positief effect op het welzijn van de deelnemende inwoner, gemeten aan de hand van bijvoorbeeld positieve gezondheidsmodel (moet nog afgestemd worden met 'onderzoek onderdeel' van deze pilot).
- Er is een advies over het bestendigen en overdraagbaar maken van de aanpak.
- Inwoners die meedoen aan de Mienskiphúskeamer ervaren een gelijke of wellicht verbeterde zorg, ervaren een positief effect door de ontmoeting en activiteiten met anderen. Gezamenlijke maaltijden dragen bij aan de gezonde leefstijl van inwoners.
- Gedurende de pilot periode hebben partners de gelegenheid om te ervaren of de aanpak inderdaad een positief effect heeft op: werkgelegenheid, verhogen van welzijn onder inwoners (eenzaamheidsafname) en verlagen/vertragen van zorgvraag. Dit geeft inzicht in de 'besparing' of 'optimalisatie' van zorgkosten om vandaaruit een reguliere financiering constructie te ontwikkelen die continuering van de aanpak mogelijk maakt.
- Het onderzoek meet de effecten op het personeelstekort in Friesland.
- Thuiszorgmedewerkers zijn meer inzetbaar (effectiviteit/efficiëntie omhoog) door minder reistijden.
- Het project levert een meerwaarde op voor de hele regio/provincie.
- Draagt bij aan het welzijn van inwoners in de regio.

- Kennis en ervaring a.d.h.v. werkzame bestanddelen zijn einde projectperiode overdraagbaar aan andere partijen binnen welzijn en zorg in de regio waardoor ook daar de successen als het gaat om ‘anders’ inregelen van de zorg kan worden uitgevoerd.
- Mienskiphûskeamer biedt mogelijkheid voor inwoners om in ‘het alleddaagse’ eruit te gaan en zorg nabij te krijgen, verlagen en vertragen van zorg.
- Mienskiphûskeamer biedt mogelijkheid voor inwoners om in ‘het alleddaagse’ sociale contacten en ontmoeting te realiseren, welzijn van inwoners neemt toe, wat bijdraagt aan verlagen van zorgvraag.
- Advies+ plan van aanpak m.b.t. (on)mogelijkheden Mienskiphûskeamers Fryslân breed (incl. onderzoek naar financiële toekomstige borging, onderzoek besparing zorgkosten, monitoring en effectonderzoek; methode).

7. Past dit binnen SPUK-IZA?

De Mienskipshuskeamers, zoals in dit plan beschreven, passen binnen de SPUK-IZA kaders. Het plan is aantoonbaar gericht op versterking van de mienskip en samenwerking tussen verschillende domeinen, inclusief de wet- en regelgeving. Ons uitgangspunt is dat dit beide voorwaarden zijn om tot effectieve preventie te komen. We denken daarom dat een aanvraag ontvankelijk kan worden verklaard.

Hieronder een toelichting op de uitgangspunten uit het IZA.

Organisatie en coördinatie van de regionale samenwerking met zorgverzekeraars, zorgkantoren en zorg aanbieders op basis van het regioplan
 In het IZA is afgesproken dat regionale (zorg)partijen, zorgverzekeraars en gemeenten een regiobeeld opstellen en /of actualiseren. Friesland heeft te maken met een toenemende zorgvraag als gevolg van dubbele vergrijzing, een toenemend aantal chronisch zieken en een hoger aandeel kwetsbare inwoners, terwijl de arbeidsmarkt krimpt. De zorg staat onder druk en dreigt vast te lopen als er niets wordt gedaan. Daarom is het van belang om zorg dichterbij, samen met en naar de Mienskip toe te organiseren.

Om kwalitatieve en goede zorg te kunnen blijven bieden, is verandering van het organiseren van zorg nodig en het vergroten van welzijn. De Mienskiphûskeamer is hier een praktisch voorbeeld van, niet alleen omtrent het faciliteren van een locatie voor ontmoeting maar vooral als het gaat om het inzetten van een ‘meiurker soarch en meidwaan’. In deze nieuwe functie gaat de thuiszorgmedewerker en de sociaal werker aan de slag als ‘meiurker soarch en meidwaan’. Ieder dient aanvullende certificaten te halen voor het uitvoeren van medische handelingen of voor andere noodzakelijke competenties. Door een deel van de thuiszorg taken in de Mienskiphûskeamer uit te voeren is er direct meer tijd omdat er een beperking van reistijden is. Het aantal thuiszorgondes wordt minder, dit is een verschuiving van de zorg, die direct tijd oplevert door minder reistijden. Het geeft de ‘thuiszorgmedewerker’ de kans om meer uren te werken en zowel de zorg als maatschappelijke expertise in te zetten om zorg en meedoen mogelijk te maken voor inwoners. Maar ook geeft het mogelijkheden voor de sociaal werker om het

takenpakket en werkinhoud uit te breiden om zo de druk op de zorg te verminderen. In de functie ‘meiwurker soarch en meidwaan’ komen zorg en welzijn bij elkaar. Door de twee beroepsgroepen dichter bij elkaar te organiseren is er een vergroting van capaciteit.

Er is een landelijke trend om meer in te zetten op sociale ontmoeting (zoals ook geformuleerd in het integraal zorgakkoord) voor bewoners in het algemeen en specifiek voor ouderen en kwetsbaren. Daarmee zijn de Mienskiphúskeamers een voorloper in de toekomstige uitvoering van de plannen. Zoals eerder aangegeven is er een stijgende druk op de werkgelegenheid in de regio. Het is belangrijk om vanuit de Positieve Gezondheid gedachte in te zetten op preventie, ontmoeting en sociale inclusie i.p.v. ziekte. Dit vraagt om een nieuwe aanpak waarin ook stelselpartijen (zorgverzekeraars, gemeenten en zorgaanbieders) gestimuleerd worden om meer in te zetten op preventie. Dit past bij de opzet van Mienskiphúskeamer en sluit aan bij de uitgangspunten van SPUK-IZA.

Daarnaast is het van belang om ten dienste hiervan ook de werkzame bestanddelen goed te kunnen destilleren uit de aanpak om een duurzaam effect en vervolg van de Mienskiphúskeamer voor de toekomst te borgen.

Structurele inzet (organisatie, coördinatie, bemensing) op de netwerksamenwerking van het sociaal domein met in ieder geval de GGZ, de eerstelijnszorg en de huisartsenzorg

Met de Mienskiphúskeamer dragen we bij aan een krachtige regionale samenwerking.

De directe samenwerkingspartners zijn:

- Gemeente Heerenveen
- Welzijnsorganisatie Caleidoscoop
- De Friese wouden/Kwadrantgroep
- MFC de Kompenije
- OWG Jubbega en Hoornsterzwaag
- Plaatselijk Belang Jubbega Hoornsterzwaag
- Firda
- NHL Stenden
- Bibliotheek Mar en Fean

De indirecte samenwerkingspartners zijn:

- GGD Fryslân
- Alliede
- Accolade
- Sociaal werk de Kaai - maatschappelijk werk
- Huisartsenzorg
- Sportstad Heerenveen
- Ateliers Majeurs
- Raad van Kerken

Vernieuwend is het verbinden van welzijn en zorg dat niet in een zorgcentrum plaatsvindt. Bij het door ontwikkelen van de Mienskiphûskeamers blijven we hierop inzetten. Ook kijken we naar de mogelijkheden om de samenwerkingen breder in te zetten met als doel een nog krachtiger regionale samenwerking.

Verder vinden wij het belangrijk dat de betrokkenheid van inwoners en het draagvlak in de samenleving als het gaat om de van de noodzakelijke transformatie in zorg opgang komt. Dit vraagt om dialoog en organiseren van zorg dichtbij. Het inzetten en luisteren naar de ervaringen van inwoners want die dragen bij aan de kansen van een positieve verandering.

Structurele inzet op de coördinatie en organisatie van de in IZA afgesproken domein overstijgende keteninterventies (waaronder valpreventie bij ouderen, welzijn op recept, aanpak overgewicht bij kinderen, gecombineerd leefstijlinterventie bij volwassenen, kansrijke start)

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bevat het inrichten door gemeenten van de volgende ketenaanpakken, namelijk:

1. Aanpak voor kinderen met overgewicht;
2. Valpreventie;
3. Gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen;
4. Welzijn op recept;
5. Valpreventie;
6. Kansrijke start.

In de drie doe- en ontmoetingsplekken, is er plek voor en door inwoners van de gemeente om mee te kunnen doen. In de Pop-up (centrum Heerenveen initiëren en organiseren inwoners zelf een groot deel van de activiteiten en worden hierbij ondersteund en gefaciliteerd door de professionals van de betrokken organisaties. Hierdoor is de Pop-up uitgegroeid tot een bruisende plek waar jong en oud samenkomen in een diversiteit aan activiteiten plaatsvinden. Dit sluit aan bij de programmaliijn Vitaal, één van de zes programmaliijnen in een doe- en ontmoetingsplekken, worden nu activiteiten georganiseerd zoals Kofje en Kuier, cursus valpreventie en Pilates. Deze activiteiten zijn vooral gericht op de vitaliteit van volwassenen en ouderen. Deze programmaliijn zouden we graag willen door ontwikkelen en beschikbaar maken voor een bredere doelgroep. Gedacht kan worden aan inzet op 'aanpak voor kinderen met overgewicht' en 'gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen'. Dit door het aanbieden van sport- en leefstijlactiviteiten.

Op de 'doe- en ontmoet' plekken, ervaren deelnemers veelal een hoger niveau van welzijn waardoor hulpvraagstukken kleiner worden of zelfs verdwijnen. Welzijn op recept zien wij dan ook als een effectieve sociale interventie. Iets waar we al enige tijd positieve ervaringen mee hebben en wat we graag nóg verder willen door ontwikkelen en breder willen inzetten.

Inrichten en bemensen van een dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten in de regio voor mensen met een psychische kwetsbaarheid

In de ‘Mienskiphûskeamer’ ligt een nadrukkelijke focus bij ouderen. Het versterken van welzijn onder ouderen is van belang want ouderen die weinig contact hebben met hun sociale omgeving, zijn minder gezond dan ouderen die wel contacten hebben. Op pagina 3 en 4 zijn de cijfers hierover weergegeven. De Mienskiphûskeamer voorziet in het contact met een sociale omgeving. Dit heeft een positief effect op, onder andere, gevoelens van eenzaamheid, de leefstijl en de mentale gezondheid van de deelnemers. De welzijnscoach+ kan inwoners met psychosociale problemen die moeite hebben om hun dagelijkse leven in te richten ondersteuning en begeleiding bieden op de verschillende locaties.

In Mienskiphûskeamers wordt aan alle (kwetsbare) inwoners wordt een kans geboden om volwaardig mee te doen in de samenleving. Meedoen in de samenleving is de beste vorm van preventie en draagt daarmee bij aan een kansrijke start. We zien in de praktijk dat de Mienskiphûskeamers een laagdrempelige toegang kennen dat inwoners een thuis buiten huis biedt. Inwoners die in mindere mate hulpbronnen bezitten om mee te doen aan de samenleving en inwoners die normaal gesproken in mindere mate participeren. We treffen inwoners door (o.a.) gesprekken in de lokale omgeving, via opbouwwerkers en maatjesprojecten en via het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek. Een aantal voorbeelden van activiteiten die bijdragen aan meedoen en ontmoeting:

- Samen koken, samen eten;
- Informele ontmoetingsinloop voor mensen met psychische problematiek;
- Inloopmomenten met budgetcoaches, energiecoaches en brandweer;
- Wandelgroep (georganiseerd door vrijwilliger met het oog op eigen re-integratie traject);
- Samen spelen, samen leren voor ouders met jongere kinderen.

Regionaal stimuleren van de inzet van E-healthtoepassingen, anonieme hulplijnen en vormen van digitale/ hybride zorg

Op dit moment loopt het Domotica project. Een project waarbij mensen, door het inzetten van digitale zorg en hulpmiddelen, langer thuis kunnen blijven wonen. Door het investeren op de ‘doe- en ontmoet’ plekken verwachten wij dat het inzetten van Domotica verder zou kunnen worden verspreid door het vergroten van informatie omtrent deze aanpakken en het vergroten van digitale vaardigheden onder inwoners.

8. Onderzoek en overdraagbaarheid

Om de aanpak in de proeftuin Mienskiphûskeamers in Heerenveen met ‘doe en ontmoet plekken’ en de nieuwe functie van de ‘meiurker soarch en meidwaan’ verder door te ontwikkelen en overdraagbaar te maken is het nodig om de werkzame bestanddelen te ontdekken. Het is vooral ook nodig om gaandeweg uit te proberen (en informatie uit participerende observaties, kwalitatieve interviews, co-creatie sessies op te

halen en in te zetten) tussentijds te evalueren en bij te stellen en dat geheel te monitoren. Op basis daarvan kunnen inzichten, geleerde lessen en werkzame bestanddelen gedeeld worden. Dit vraagt ook om een proces met de andere (eerstelijns) partijen. Samen onderzoeken: hoe de leerervaringen uit Heerenveen kunnen worden doorvertaald naar het grotere geheel dat past bij de regioplannen. Wat is nodig om een dergelijke aanpak breder in Friesland uit te rollen. Onderdeel van hiervan is tevens onderzoek naar (financiële) toekomstige borging en een onderzoek naar besparing van de zorgkosten. Er zal naast de leerervaringen uit de proeftuinen tevens breder verkennend onderzoek in Friesland plaatsvinden door bijvoorbeeld in gesprek te gaan met (andere) zorgpartijen. De opbrengsten hiervan kunnen weer meegenomen met de verdere uitwerking van de werkagenda van het Regioplan. Het actiegericht onderzoek loopt gelijktijdig met de proeftuinen.

9. Uitvoeringsprogramma

De 'belofte van nabijheid' (Bredewold et al., 2018) ligt ten grondslag aan het hedendaagse zorgbeleid en sluit aan bij onze koers Zorg naar de Mienskip want door het omringd zijn met vertrouwde netwerken kan informele hulp tot stand komen. En dat sluit aan bij het idee dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig willen en moeten blijven wonen. Het realiseren van vrouwelijke netwerken formeel en informeel vraagt om activiteiten waar inwoners mee kunnen doen, ontmoeting centraal staat en zo een sociale basis zijn plek vindt. Activiteiten gericht op meedoen en ontmoeting ontstaan met inwoners en in meer of mindere mate ondersteund door één van de betrokken professionals.

Nadere uitwerking van het plan van aanpak volgt.

Organisatie	Rol	Taak	Uren per week	Uren per locatie/per dag* (5 dagen per week open)	2023-2024
Gemeente Heerenveen	Regiehouder	Aanvraag, afstemming en verantwoording subsidie	2		x
Caleidoscoop	Projectleider	Aansturen en bijsturen op projectdoelstellingen	8		x
	Meiwurker Soarch en Meidwaan	Centraal verrichten van lichte zorgtaken en ondersteunen van activiteiten voor individuele inwoners als ook collectieve programma's voor groepen.	48	3	x
	Opbouwwerker	Ondersteunen van inwoners en vrijwilligers met ideeën en het organiseren van activiteiten en verbinden van organisaties en programma's.	12	0,8	x
	Kind/jongerenwerk	Bieden van activiteiten en ondersteunen van kinderen en jongeren	12	0,8	x

	Welzijnscoach+	Ondersteunen en begeleiden van mensen met psychosociale problemen die moeite hebben om hun dagelijkse leven in te richten.	6	0,4	x
Bibliotheek Mar en Fean	Projectmedewerker	Ondersteunt projectleider.	8	0,53	X
Sportstad Caleidoscoop Ateliers Majeur Bibliotheek Raad vd Kerken	Uitvoerder arrangementen	Het opzetten, begeleiden en uitvoeren van activiteiten op het gebied van: -bewegen, vitaliteit en sport -vrijwilligerswerk en activiteiten (ontmoeting en verbinding) -kunst en cultuur -ontwikkelen en leren (incl. Domotica) -zingeving en spiritualiteit		divers	x
Extern	Monitoring & Onderzoek	Destilleren van werkzame bestanddelen van de aanpak a.d.h.v. actiebegeleidend onderzoek. Het voeren van gesprekken met andere zorgpartijen in Friesland om te verkennen waar nog meer (on)mogelijkheden zitten	12		x
Vrijwilligers	(cruciale) vrijwilligers per locatie met vrijwilligersvergoeding	Het organiseren en begeleiden van activiteiten.	21 vrijwilligers totaal	7 vrijwilligers per locatie	x

*Per dag (bij 5 dagen per week open) in ieder geval gemiddeld 5,5 uren inzet uitvoerende professionals per locatie beschikbaar. Aangevuld met vrijwilligers en inzet vanuit de arrangementen.

10. Begroting

De begroting is als bijlage 1 opgenomen bij dit plan.

Toelichting begroting:

Begroting is opgebouwd uit een investering van reeds gestarte trajecten in 2023. De aanvraag bij Friza 2023 geeft kansen voor het duurzaam doorzetten van de aanpak. We realiseren ons dat we hiervoor de komende jaren nog aanvullende financiering moeten vinden. Hierover zijn al gesprekken gaande en draagt het doen van het voorgestelde onderzoek bij aan een succesvol verloop.

Uitgangspunten

De inzet vanuit meiwurker Soarch& Meidwaan is naast het op locatie werken (3x15 uur per week) ook inzet om bij te dragen aan overstijgende zaken ter versterking van de aanpak en overdraagbaarheid van deze rol, ook tijd voor scholing en ontwikkeling is opgenomen (3x1 uur per locatie). Het gehanteerde uurtarief is €69,-.

Inzet overig personeel is met kostprijs €85,-

De rol van vrijwilligers is cruciale en kent een vaste rol binnen het project. Wij kiezen er daarom voor dat hier de wettelijke maximale vrijwilligersvergoeding (€ 1.900) beschikbaar voor is.

Naast de co financiering vanuit de organisaties zijn er subsidie middelen vanuit derden beschikbaar, zoals vanuit de Regiodeal € 50.000, voor de ontwikkeling van de aanpak Mienskiphûskeamer als ook een eigen bijdrage voor vervoer.

Vooruitblik volgende jaren; deze is niet opgenomen in begroting maar relevant voor duurzaam vervolg van de aanpak. De activiteiten lopen door in 2024, 2025 en 2026. De kosten voor onderzoek en projectleider zullen in de vervolg jaren afnemen.

Bijlage 1: Begroting Proeftuinen Mienskiphûskeamers 2023-2024 (1 JAAR)

UITGAVEN	Subtotaal	Totaal
Vorbereiding en organisatie (planvorming e.d.)	€ 2.000,00	
Regjehouder gemeente (2 uur per week)	€ 10.000,00	
Projektleider (8 uur per week)	€ 35.000,00	
Monitoring & onderzoek (12 uur per week)	€ 52.500,00	
Totaal personeelskosten (vorbereiding en organisatie)	€ 100.000,00	€ 99.500,00
meiwurker soarch en meidwaan (45 uur totaal, 1,5uur per week/per locatie, 3 uurp/w overstijgende zaken)	€ 172.224,00	
Welzijnscoach+ (6 uur per week)	€ 26.520,00	
Opbouwwerker (12 uur per week)	€ 53.000,00	
Kind/jongerenwerker (12 uur per week)	€ 53.000,00	
Projectmedewerker bibliotheek (8 uur per week)	€ 35.360,00	
Totaal personeelskosten (uitvoering)	€ 340.104,00	
Opleidingskosten	€ 15.000,00	
Totaal personeelskosten (overige)	€ 15.000,00	€ 15.000,00
Huur ruimte en vaste lasten (3 locaties)	€ 150.000,00	
Arrangement bewegen, vitaliteit en sport (activiteitenkosten Sportstad)	€ 10.000,00	
Arrangement vrijwilligerswerk en activiteiten (activiteitenkosten Caleidoscoop t.a.v. ontmoeting en verbinding)	€ 10.000,00	
Arrangement kunst en cultuur (activiteitenkosten Ateliers Majeur)	€ 10.000,00	
Arrangement ontwikkelen en leren (activiteitenkosten Bibliotheek, incl. Domotica)	€ 10.000,00	
Arrangement zingeving en spiritualiteit (activiteitenkosten Raad vd Kerken)	€ 10.000,00	
Vervoerskosten deelnemers (gemiddeld 22 ritten per week, over 3 locaties, kosten per rit ±7 euro)	€ 8.000,00	
PR en communicatie	€ 10.000,00	
Vrijwilligersvergoeding (21 vrijwilligers * max. jaarlijkse vergoeding a€ 1.900)	€ 39.900,00	
Totaal uitvoeringskosten	€ 257.900,00	
Onvoorzien	€ 5.000,00	
Totaal onvoorzien	€ 5.000,00	
TOTAAL UITGAVEN	€ 717.504,00	
INKOMSTEN	Subtotaal	Totaal
Regiodeal	€ 50.000,00	
Eigen bijdrage Gemeente Heerenveen	€ 150.000,00	
Eigen bijdrage Caleidoscoop (50% t.a.v. uren opbouwwerker en kind/jongerenwerker)	€ 53.000,00	
Eigen bijdrage Bibliotheek Mar en Fean	€ 10.000,00	
Eigen bijdrage Ateliers Majeur	€ 2.000,00	
Eigen bijdrage Sportstad	€ 2.000,00	
TOTAAL INKOMSTEN	€ 267.000,00	
TEKORT UITGAVEN MIN INKOMSTEN (= aanvraag Friza)	€ 450.504,00	

Bijlage II Aanvraag Iepen Mienskip Fûns (IMF) voor de Pop-up

POP-UP Heerenveen

De community van, voor en door Heerenveen

AANVRAAG IEPEN MIENSKIPSFÛNS
voor het project 'Pop-up Heerenveen'

Een aanvraag van:

Caleidoscoop

Namens de deelnemers en vrijwilligers van Pop-up Heerenveen

Met ondersteuning van:

de Bibliotheek
Bibliotheken Mar en Fean

GEMEENTE HEERENVEEN

Aanleiding en inleiding

- **Waarom is dit project ontwikkeld?**
- **Wat is de huidige situatie die u wilt veranderen?**

Met de start van de Pop-up hebben we anderhalf jaar geleden een eerste stap gezet om de droom van veel inwoners van Heerenveen te verwezenlijken. Een ontmoetingsplek in het centrum was een lang gekoesterde wens van zowel de bewoners van Heerenveen als welzijnsorganisatie Caleidoscoop. Een wens die perfect aansluit bij de ambitie van Bibliotheken Mar en Fean, die al enige tijd bezig zijn zich te ontwikkelen in de richting van een 'Mienskips-bibliotheek'. Samen met hen en de gemeente Heerenveen zijn we op zoek gegaan naar een geschikte locatie. Deze werd gevonden in een voormalig winkelpand aan de Sieverstraat, waardoor de Pop-up in september 2022 een feit werd.

Hoewel de ontmoetingsplek in het begin vooral een plek was van de organisaties voor de inwoners, kunnen we nu, ruim een jaar later, stellen dat de Pop-up is uitgegroeid tot een ware community. Een plek voor en door inwoners. De organisaties ondersteunen en faciliteren, maar het zijn de inwoners zelf die initiëren en organiseren. Hierdoor is de Pop-up uitgegroeid tot een bruisende plek waar jong en oud samenkomen in een diversiteit aan activiteiten. En hoewel de huidige locatie tijdelijk is, is het project dat zeker niet.

Na een jaar van experimenteren dreigde de pop-up in eerste instantie te moeten sluiten. Een stevige lobby richting de gemeente, zowel vanuit de deelnemers als de vrijwilligers, heeft ervoor gezorgd dat de gemeente zich garant heeft gesteld voor de huurlasten en energiekosten tot en met halverwege tweeduizend vierentwintig. En ook na die tijd is er de toezegging van zowel Caleidoscoop als van de gemeente Heerenveen en Bibliotheken Mar en Fean, dat de functie van de pop-up zal blijven bestaan in het centrum van Heerenveen.

Waar de Pop-up dus gestart is vanuit organisaties, draait het inmiddels met minimale ondersteuning op zelfstandige basis. Het laat als geen ander project in Heerenveen de kracht van de Mienskip zien. De mensen achter de Pop-up en verhalen over de betekenis die de Pop-up heeft voor bezoekers en vrijwilligers zijn verweven in deze aanvraag. In de hoop zo een duidelijk beeld te schetsen over het belang voor de gemeenschap dat gepaard gaat met dit project.

De deelnemers en vrijwilligers willen door. Naast de financiering van de 'harde' kant en de professionele begeleiding van de deelnemende organisaties, is er geld nodig om alle activiteiten draaiende te houden. Er wordt van deelnemers (voor zover ze dat kunnen betalen) een kleine bijdrage gevraagd in de kosten.

Voor nu is dat echter nog niet voldoende om de pop-up kostendekkend te laten draaien. Een financiering van IMF stelt ons in staat om vrijwilligers te waarderen, de facilitering van activiteiten te versterken en de plaats die de Pop-up inneemt in de community verder te verankeren.

Er is voor dit project al eerder een aanvraag ingediend door Bibliotheken Mar en Fean, welke is afgewezen. De aanvraag die nu voor u ligt wordt gedaan door Caleidoscoop, uit naam van de deelnemers en vrijwilligers van de Pop-up.

Scan de QR code om de Pop-up in beeld te zien.

Pop-Up Heerenveen
is een prachtig initiatief voor
mensen die wat moeilijker
aansluiting kunnen vinden bij
reguliere activiteiten.
Een fijne centrale ruimte waar
ontmoeting op nummer 1 staat
waar iedereen welkom is.
Erica Benders
(trajectbegeleider Mind-up).

Leerlingen van Aeres bouwen uniek insectenhotel in de Pop-up

Met het project 'Pop-up Heerenveen' proberen we de verbinding te leggen met iedereen die deel uitmaakt van de Heerenveense mienskip. Jongeren vormen daarbij een belangrijke doelgroep. Daarom worden ook de scholen in de regio actief betrokken bij het project. Bovenstaande foto's laten een projectmiddag in de Pop-up zien waarbij leerlingen van Aeres een piano upcyclen tot luxueus insectenhotel.

“De Pop up is een plek waar ik me prettig voel en ook nog geleerd heb hoe de naaimachine werkt!”

Lisa - 17 jaar

Aanvragers

- **Wie vraagt deze subsidie aan?**
- **Waarom trekt deze organisatie dit project?**

De Pop-up is ontstaan als een gezamenlijk initiatief van drie partijen: Bibliotheken Mar en Fean, Stichting Caleidoscoop en de gemeente Heerenveen. Ieder vanuit een eigen rol en visie, maar met een gezamenlijk fundament, namelijk iedereen (ongeacht achtergrond, leeftijd, sociaaleconomische positie, hulpbronnen, etc.) de mogelijkheid bieden volwaardig mee te doen in de samenleving om zo geluk, gezondheid en persoonlijke ontwikkeling te bevorderen.

Hoewel de hierboven genoemde drie partijen de initiatiefnemers zijn van de Pop-up, zijn zij niet (meer) de dragers. De inwoners van Heerenveen e.o. zijn de dragers van de Pop-up. Zij vormen samen de community, bepalen de programmering, de aankleding, de activiteiten, etc. Zij zijn in de Pop-up aanwezig als initiatiefnemer, deelnemer, vrijwilliger, of lopen gewoon even langs voor een praatje. We zien dat de Pop-up voorziet in de behoefte aan ontmoeting en verbinding in het Heerenveense centrum.

Caleidoscoop

“Onze ambitie voor de komende jaren is om iedereen, dus ook mensen in een kwetsbaardere positie, kansen te bieden om volwaardig mee te doen in de samenleving. Meedoen op maat in de samenleving is de beste vorm van preventie. Die ambitie verwezenlijken we door mét inwoners de samenleving vorm te geven en een betrokken buurt te creëren.”

Bibliotheken Mar en Fean

“Mienskipsbibliotheek Mar en Fean wil voor iedereen van maatschappelijke meerwaarde zijn, door merkbaar bij te dragen aan een inclusieve samenleving met gelijke kansen voor iedereen om zich een leven lang te ontwikkelen en mee te kunnen doen. We stimuleren participatie en zelfredzaamheid door ons sterk te maken voor zaken als basisvaardigheden en ontmoeting. We zetten in op persoonlijke ontwikkeling en verdieping door jong en oud een breed en gevarieerd aanbod te bieden op het gebied van lezen, leren en inspireren.”

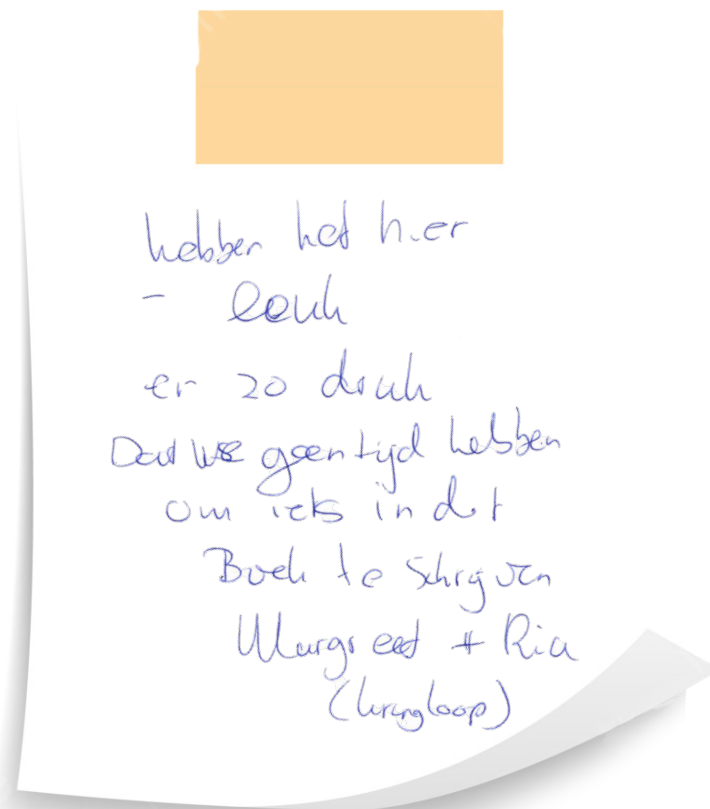
Gemeente Heerenveen

“Iedereen doet mee in onze gemeente Heerenveen. Voor inwoners in kwetsbare

situaties bouwen we veerkracht op en ondersteunen inwoners van alle leeftijden om zo gezond mogelijk en met plezier te kunnen leven. De gemeente streeft een integrale aanpak na waarbij de regie bij bewoners ligt: in deze pop-up is ruimte voor deze regie, alsook het eigen initiatief en de ontwikkeling van talent. Zo wordt het initiatief bij de samenleving gelaten.”

Naast de community van de Pop-up en bovenstaande partijen worden, afhankelijk van de activiteiten in de Pop-up, verschillende (lokale) partners uitgenodigd tot samenwerking. Tot nu toe is samengewerkt met organisaties als Brandweer Heerenveen (inloop), Lions Club Heerenveen (voedselinzameling), Feanomenaal (culturele instellingen Heerenveen) en Kleurrijke Vrouwen. Zie ook hieronder voor de verschillende activiteiten die plaatsvinden in de Pop-up.

Hoedjesdag zorgt voor vrolijke verbinding in de Pop-up

Hoedjesdag werd door de vrijwilligers van de Pop-up aangegrepen om een gezellige dag voor jong en oud te organiseren. De gekste hoedjes werden uit de kast getrokken, om te showen op de catwalk tijdens een drukbezochte modeshow. Pakes, beppes, maar ook de kleinkinderen liepen mee. Het werd een dag voor in de boeken.

“Toen ik hier een keer binnenkwam, op zoek naar een wandelgroepje, is dat spontaan ontstaan. Er komen steeds meer mensen bij. We wandelen een uurtje door Heerenveen, vaak in de buurt van het centrum”

Projectleider - Pascale

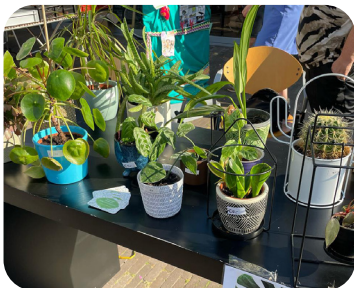
Werkzaamheden

- **Wat wordt er gedaan?**
- **Wie doet wat?**

De Pop-up-locatie is een plek in het centrum waar inwoners de ruimte en handvatten krijgen zelf activiteiten te organiseren en initiatieven te ontplooien. Inmiddels is een leeg winkelpand uitgegroeid tot een gezellig ingerichte ontmoetingsplek die verschillende (groepen) Heerenveners met elkaar verbindt. Er worden initiatieven ontplooid langs zes programmalijnen, namelijk:

- Circulair (w.o. kringloop, plantenasiel, boekenruil).
- Creatief (w.o. Open Atelier, Creatief Café, Community Creatief).
- Inloop (energiecoaches, budgetcoaches, inloopactiviteit politieke partijen).
- Vitaal (Kofje en Kuier, cursus valpreventie, Pilates).
- Netwerk (AI-Parade, voedselophaal-actie Lions Club Heerenveen, Women's Christmas).
- Koken (Kerstdiner Buurtkok).

Bij de inrichting van de Pop-up is uitsluitend gebruikgemaakt van tweedehands spullen, denk aan meubilair (stoelen, bureaus, bankstellen, etc.), decoratie en keukenapparatuur. Ook in het dagelijks gebruik van levensmiddelen en toebehoren (bekers, bestek, bordjes, etc.) wordt sterk ingezet op hergebruik en duurzaamheid. Daarnaast is circulairiteit een belangrijk thema in de programmering, met hergebruik van kleding, allerlei deelspullen, en een plantenasiel.

Werkwijze

De programmering in de Pop-up komt tot stand vanuit de Mienskip. Inwoners kunnen binnenlopen en hun ideeën en plannen delen. De mensen van Caleidoscoop en de bibliotheek hebben uitsluitend een ondersteunende, verbindende en/of coördinerende

rol. Zij gaan met de inwoners in gesprek, vertalen de wensen en behoeften van de inwoners in een plan van aanpak, en stellen scherp wat er nodig is voor de uitvoering (spullen, mensen, communicatie, etc.). Daarnaast worden taken verdeeld en afspraken gemaakt. Grofweg vindt de 'van-voor-en-door-programmering' op vier verschillende manieren plaats:

Van, voor & door

Inwoner heeft een wens/behoefte/idee, en gaat hier zelf mee aan de slag. Pop-up faciliteert (ruimte) en helpt de inwoner (in meer of mindere mate) bij het opzetten en uitvoeren van de activiteiten/het initiatief.

Cross-over

Inwoner heeft een wens/idee, maar past niet in het Pop-up-programma. Inwoner wordt gelinkt aan een andere organisatie, en er wordt gekeken of samenwerking meerwaarde heeft.

Gezamenlijke vraag

Meerdere inwoners hebben dezelfde vraag/behoefte. Pop-up brengt inwoners bij elkaar en organiseert, inwoners helpen mee.

Organisatie-netwerk

Lokale organisaties zoeken naar een plek/podium om inwoners op een laagdrempelige manier te bereiken, of willen netwerken met andere organisaties. Pop-up faciliteert (ruimte).

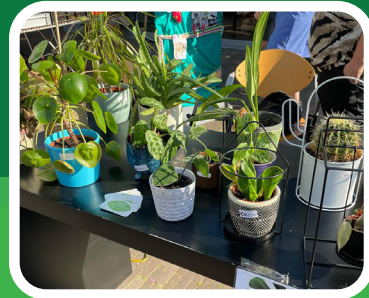
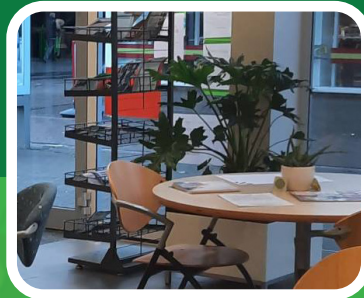
Vrijwilligers-community.

Inmiddels heeft zich in de Pop-up een vrijwilligers-community gevormd met mensen die helpen bij de uitvoering van activiteiten en initiatieven in de Pop-up (inrichting, communicatie, catering, etc.). Zij zijn essentieel voor het succes van de Pop-up. Zij trekken nauw op met de mensen van de bibliotheek en Caleidoscoop: elkaar leren kennen en van elkaar leren is een belangrijk onderdeel in deze samenwerking.

Gaandeweg verschuift het zwaartepunt van het reilen en zeilen in de Pop-up van de professionals naar de vrijwilligers, in lijn met het idee van een plek van, voor en door de inwoners van Heerenveen e.o.

Planten krijgen een tweede leven dankzij 't plantenasiel in de pop-up

Wie vragen heeft over planten of zijn verwaarloosde plant ter adoptie wil aanbieden kan in de Pop-up terecht bij het plantenasiel. Gedoneerde planten krijgen eerst een flinke dosis liefde van de vrijwilligers, worden vervolgens opgelapt en weer opnieuw aangeboden ter adoptie. Je kunt bij het plantenasiel ook terecht voor stekjes en advies.

“De Pop-up vrolijkt me op. Ik kom er graag en ontmoet graag anderen, help graag mee en daardoor geeft het me een invulling in de dag”

Feikje - 54 jaar

Doel

- **Wat wordt er bereikt?**
- **Waarom wordt dit uitgevoerd?**

Met de Pop-up willen we bijdragen aan het behouden en versterken van de aantrekkelijkheid, de gemeenschapszin en de vitaliteit van Heerenveen. Maar dan wel van onderop. Het draagvlak komt vanuit de inwoners. De Pop-up biedt een vrijplaats, een broedplaats, voor de initiatieven en ideeën die leven binnen de gemeenschap van Heerenveen. Het is een plek waar het onverwachte gefaciliteerd wordt, en kan uitgroeien tot meer gevestigde initiatieven die de lokale gemeenschap uitnodigen, uitdagen en stimuleren tot meer. Om zo met elkaar een duurzame, veerkrachtige en leuke toekomst te creëren. De mogelijkheid om mee te doen en jezelf te ontplooiën dragen bij aan een fijn en gelukkig leven. We willen iedereen de gelegenheid bieden mee te doen en van waarde te zijn, in het bijzonder (groepen) inwoners die normaalgesproken in mindere mate participeren (zie hieronder).

We zien nu al dat de Pop-up veel losmaakt: inwoners (en organisaties) zijn nieuwsgierig, lopen binnen voor een praatje of met een goed idee, en gaan met elkaar aan de slag. We hebben de impact van de Pop-up proberen te vangen in een kort filmpje (zie de QR code op pagina 4), maar we willen die impact scherper in beeld brengen. Wat brengt de pop-up teweeg, in welke mate draagt het bij aan meer verbinding tussen verschillende inwoners, komt de locatie tegemoet aan behoeften die er leven, enzovoort. In december 2022 is daarom gestart met impactmonitoring in samenwerking met een groep studenten (1e/2e-jaars hbo) met verschillende achtergronden.

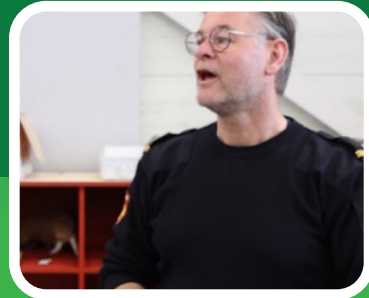
Op die manier willen we zowel leren als verantwoord. Deze studenten leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de tussen- en eindevaluatie, en de vraag hoe het vervolg eruitziet (borging).

Effecten die onder andere gemeten zullen worden, zijn:

- Een groot deel van de activiteiten in de Pop-up zijn door de inwoners zélf geïnitieerd en/of (mede-)georganiseerd.
- Deelnemers aan (het organiseren van) de activiteiten hebben zich persoonlijk ontwikkeld.
- Door deelname aan activiteiten in de Pop-up hebben inwoners (nieuwe) talenten ontdekt en/of ontwikkeld.
- Door deelname aan activiteiten in de Pop-up voelen inwoners zich meer onderdeel van de (lokale) gemeenschap.
- De Pop-up trekt een diverse groep mensen (naar leeftijd, culturele achtergrond, SES).
- Organisaties die iets in de Pop-up hebben georganiseerd zijn bekender en gemakkelijker benaderbaar geworden voor inwoners.
- De bibliotheek en Caleidoscoop hebben beter zicht op de behoeften en wensen van de inwoners van Heerenveen.

Brandweer heeft tijdelijk een eigen plek voor voorlichting in de Pop-up

Een maand lang konden inwoners van Heerenveen in de Pop-up terecht om vragen te stellen aan de brandweer. In de Pop-up was een appartement opgesteld, waar een aantal onveilige situaties in scene waren gezet. Het was aan de bezoekers van de Pop-up om te ontdekken waar het mis ging. De voorlichting is drukbezocht en heeft veel inwoners uit de gemeente Heerenveen op een ludieke manier wijzer gemaakt.

“Ik ga heel graag naar de Pop-up, het is of ik er een familie bijgekregen heb”

Annet - 56 jaar

Doelgroep

De Pop-up is een plek van, voor en door de lokale gemeenschap: de inwoners van Heerenveen e.o. We streven er dan ook naar een brede groep inwoners aan de Pop-up te binden, divers naar leeftijd, sociaaleconomische positie, geslacht, culturele achtergrond, etc. Zo dragen we bij aan een gemeenschap waarin mensen van verschillende achtergronden goed met elkaar kunnen samenleven, elkaar willen begrijpen en elkaar verder brengen.

Tegelijkertijd hebben we in het bijzonder oog voor mensen die in mindere mate hulpbronnen bezitten om mee te komen in de samenleving, en mensen die normaalgesproken in mindere mate participeren. We zien in de dagelijkse praktijk dat de Pop-up een laagdrempelige plek is die deze mensen een podium biedt. We treffen deze mensen door (o.a.) gesprekken in de lokale omgeving, via opbouwwerkers en maatjesprojecten (Caleidoscoop), en via het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek. Om een aantal voorbeelden te noemen van activiteiten die (binnenkort) lopen waarin dergelijke doelgroepen een belangrijke rol spelen:

- Naailes voor vrouwen met een migratieachtergrond (loopt)
- Ontmoetingsinloop voor mensen met psychische problematiek (gaat binnenkort van start)
- Inloopmomenten met budgetcoaches, energicoaches en brandweer (loopt, laagdrempelige plek om in gesprek te gaan)
- Wandelgroep (georganiseerd door vrijwilliger met het oog op eigen re-integratietraject)

Energiecoaches in de pop-up helpen inwoners verduurzamen

Iedere woensdagochtend is er in de pop-up een energiecoach te vinden waar inwoners van de gemeente Heerenveen terecht kunnen bij vragen. Vragen over verduurzamen, hun energierekening of het prijsplafond bijvoorbeeld. De Pop-up is een laagdrempelige manier om met inwoners in contact te komen die je anders nooit zou kunnen bereiken.

“Ontmoeting, verbinding en veel levendigheid zijn woorden die naar boven komen als ik aan de Pop Up denk. Veel vrijwilligers en nieuwe activiteiten. Verbinding tussen jong en oud en ideeën voor activiteiten worden door vrijwilligers zelf opgepakt en georgainseerd. Een plek waar mensen hun daginvulling vinden en hun netwerk uitbreiden. Dat is het mooie van de Pop Up!”

Ellen Akkerman - Opbouwwerker

Fasering richting borging

We zijn de Pop-up gestart met het idee om de Heerenveense gemeenschap te voorzien in haar behoefte aan een ontmoetingsplek in het centrum, met een divers aanbod aan activiteiten die bijdragen aan verbinding, educatie en zingeving. In samenwerking met de organisaties en de gemeente hebben we het project aangejaagd. Dat is gedaan in verschillende fases die hieronder kort zijn toegelicht.

Inmiddels is er een community ontstaan die het project verder zal dragen, waarbij onze rol als organisatie steeds verder naar de achtergrond verdwijnt en enkel nog facilitair en ondersteunend van aard zal zijn.

1. OPSTARTFASE (JAN. 2022 – AUG. 2022)

- Inventariseren van kansen en uitdagingen van de fysieke locatie.
- Brainstormen met belangrijke lokale partners op de volgende gebieden:
 - Horeca
 - Onderwijs
 - Cultuur
 - Zorg
 - Sport
- Leggen van verbindingen met mensen rond de fysieke locatie (bewoners, vrijwilligers, aanjagers, belanghebbenden), en ophalen van input.
- Maken van een communicatieplan en de eerste communicatie-uitingen.
- Inzetten op een aantal activiteiten/evenementen die zorgen voor
 - Naamsbekendheid/media-aandacht
 - Vrijwilligerswerving
 - Verdieping op verbonden thema's en doelen

2. PRODUCTIEFASE (SEP. 2022 – JAN. 2023)

- Vormen van een eerste agenda.
- Plan van aanpak en uitvoering fysieke inrichting.
- Vrijwilligerscoördinatie opstarten: werven, roosteren, begeleiden, behouden.
- Projectgroepen inrichten rond de eerste evenementen/initiatieven.
- Aansluiten bij en uitnodigen van inwoners via de juiste kanalen in de omgeving.

3. CONTINUEREN (FEB. 2023 – OKT. 2023)

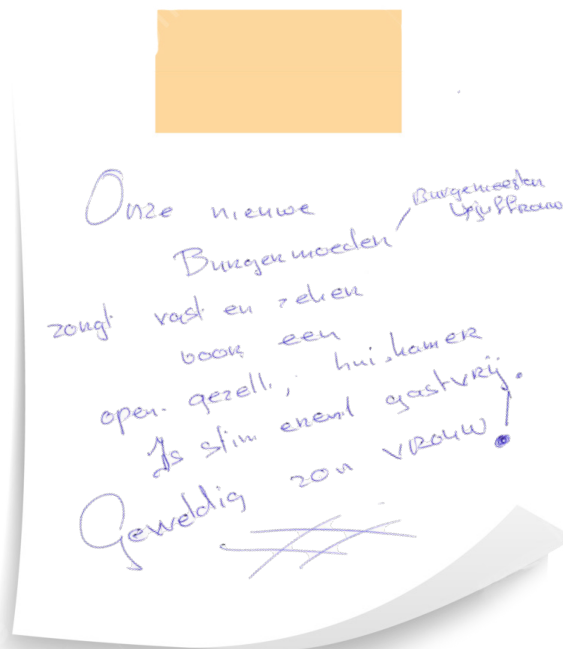
- Input/initiatieven doorgaand vertalen in programmering.

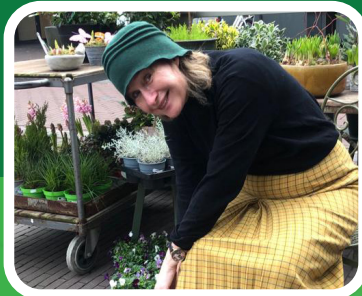
- Infrastructuur beschikbaar stellen voor contact met en uitvragen van de Mienskip (open karakter bewaken).
- Voortdurend kansen en vragen identificeren en via verschillende routes doorspelen naar bewoners en betrokkenen.
- Met partners programmering een plek geven in elkaars agenda.
- Regelmatig toetsen of de doelen nog in zicht zijn, en of de missies/visies van de betrokken organisaties overeind blijven.
- Vastleggen leerervaringen en schetsen vervolgtraject/borging.
- Activiteiten en betrokkenen een plek geven in de reguliere werkzaamheden van de betrokken partners.
- Leerervaringen vanuit de samenwerking vastleggen en opvolging geven.
- Onderzoeken welke werkzame factoren behouden moeten blijven t.b.v. Mienskipbibliotheek.

4. BORGING (OKT. 2023 – ONBEPaald)

- Zelfredzaamheid van vrijwilligers verder verstevigen
- Toekomst huidige activiteiten borgen
- Voorzien in nieuwe vaste locatie voor de Pop-up
- Monitoren van de behoeftes vanuit de Mienskip

In de Pop-up vind je een unieke kringloopwinkel vol kleding

Margreet Hacquebord was vrijwilligster bij Terre des Hommes. Ze vond daar met name het sociale aspect van het vrijwilligerswerk zo mooi. Na een zoektocht kwam ze uit bij de Pop-up, waar ze nu de kringloopwinkel runt. Hetgeen dat haar het meeste aanspreekt aan de Pop-up is waar het project voor staat: de verbinding zoeken. Dagelijks deelt Margreet verhalen van haar bezoekers op Facebook en geeft ze kleur aan de mensen die haar winkel bezoeken.

“Verbinding is het beste recept voor geluk! In de Pop Up ontstaat heel makkelijk een flow als het om organiseren van activiteiten gaat. Er ontstaan mooie initiatieven en ik ben blij dat ik hier onderdeel van mag zijn”

Marije - Kunstenaar

Begroting

Baten	Bedrag
Bijdrage gemeente	€ 50.000
Caleidoscoop	€ 15.000
Bibliotheken Mar en Fean	€ 10.000
Aanvraag IMF	€ 35.000
Totaal baten	€ 110.000

Lasten	Bedrag
Huisvesting	
<i>Huur</i>	€ 22.200
<i>Energie</i>	€ 24.000
<i>Overige exploitatiekosten</i> <i>(verzekeringen, internet,</i> <i>onderhoud afval etc.)</i>	€ 7.800
<i>Kleine inventarisaankopen</i>	€ 1.000
Personeelskosten	€ 15.000
Activiteitenuitvoering	€ 20.000
Vrijwilligersvergoedingen 20 vrijwilligers: gem 2 uur p.w. 40 weken	€ 20.000
Totaal lasten	€ 110.000

Toelichting op de begroting

Vanuit de oorspronkelijke initiatiefnemers (bibliotheken Mar en Fean, St. Caleidoscoop en gemeente Heerenveen) wordt groot belang gehecht aan de continuering van de Pop-up Heerenveen. De gemeente heeft inmiddels de huur rechtstreeks betaald en betaalt de overige exploitatiekosten (zie begroting). Bibliotheken Mar en Fean betaalt de volgende posten:

- Huishoudelijke artikelen € 2400,-
- Kleine inventaris € 1000
- Omrin (afval) € 960
- Klussen € 1000
- Automatisering € 640
- Niet gedekte energiekosten door gemeente € 4000.

St. Caleidoscoop financiert de inzet van personele ondersteuning; € 15.000 (tot 1/7/24 6 uur per week a € 60,-). Alle bedragen zijn inclusief BTW. Voor de vrijwilligersvergoedingen is gerekend met het subsidietarief maal gemiddeld 20 vrijwilligers maal gemiddeld twee uur per week gedurende 40 weken. Dat bedrag is afgerond, maar waarschijnlijk aan de lage kant. Met name het aantal uren dat vrijwilligers aanwezig zijn is groter.

Friestalige filosofische wandeling start in januari vanuit de Pop-up

De Mienskipswurker vanuit de bibliotheek is regelmatig aanwezig in de Pop Up. Zij kent het Friese programma vanuit de bibliotheek en verbindt dit met activiteiten in de Pop Up. Op deze manier is er in de Pop up ook aandacht voor Streektaal, maar ook voor andere talen.

“Vanuit de bibliotheek worden Friese verhalenavonden georganiseerd en in januari zal er vanuit de Pop-up, in samenwerking met de mienskipwurker, ook een Friestalige filosofische wandeling starten.”

Medewerker van de bibliotheek

Aanwending subsidiebedrag

Inwoners en samenwerkende organisatie reageren erg positief op de Pop-up als plek waar concrete ideeën van onderop ruimte en ondersteuning krijgen. Door het succes van het project zien we dat de druk op de Pop-up-agenda groot is. Er wordt veel geïnitieerd door inwoners. Vrijwilligers zijn hierdoor niet alleen belangrijk, maar vooral ook broodnodig. De vrijwilligers vormen inmiddels de ruggengraat van de Pop-up. . Dat willen we graag voortzetten. Om dat met kracht te kunnen doen, vragen wij om een bedrag van € 35.000,- uit het Iepen Mienskiptsfûns (IMF). Dit bedrag is niet alleen nodig voor het waarderen van alle betrokken vrijwilligers, maar ook voor de uitvoering van alle geplande activiteiten. De totale investering voor beide bedraagt € 40.000,-, waarvan € 5000,- zal worden aangevuld vanuit eigen gelden.

a) Vrijwilligers-community.

De vrijwilligers zijn essentieel voor de activiteiten in de Pop-up. We werken met een groep van minimaal 20 vrijwilligers, veelal mensen die normaalgesproken niet of nauwelijks participeren in dergelijke initiatieven. Met hen bouwen we aan een vrijwilligers-community waarin persoonlijke ontwikkeling en groei centraal staan. Dat doen we op een aantal manieren. In de eerste plaats organiseren we regelmatig vrijwilligersbijeenkomsten, waar ervaringen, belevenissen en goede voorbeelden worden gedeeld. Daarnaast proberen we doorlopend op een goede manier te communiceren met onze vrijwilligers (bestaande en nieuwe), onder andere door een nieuwsbrief. Tot slot worden er regelmatig workshops georganiseerd voor vrijwilligers, waarin hun persoonlijke ontwikkeling op verschillende thema's centraal staat (bijv. communicatie, plannen, etc.). Zo verschuift het zwaartepunt in de Pop-up meer en meer van de professionals naar de vrijwilligers: van, voor en door de inwoners van Heerenveen, die zo in hun kracht worden gezet. Zoals hiervoor benoemd is een vrijwilligerswaardering (lees: vergoeding of beloning) opgenomen in de begroting. Daarbij zijn we uitgegaan van het bedrag per uur dat voor vrijwilligers is vastgesteld. De uiteindelijke bedragen zijn afgerond.

b) Programmering.

Alle initiatiefnemers in de Pop-up krijgen een startbudget van maximaal 200 euro voor o.a. communicatie, materialen, evt. eten en drinken, enzovoort. Voor een aantal initiatieven is dat afdoende, maar we zien dat zo nu en dan extra middelen nodig zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor activiteiten onder de programmaliijnen Koken en Creatief. Hier willen we graag in voorzien, gezien het enthousiasme van de inwoners en de positieve impact die dergelijke activiteiten hebben om de mienskip. Daarom

vragen wij een (extra) budget van 1200 euro per programmalijn. Bij het schrijven van deze aanvraag zijn uiteraard nog niet alle activiteiten in de Pop-up bekend. Immers, die poppen op uit de Mienskip. Daarnaast vragen wij regelmatig externe workshopgevers/-begeleiders die worden ingezet om deelnemers over de drempel te halen, alsook als (extra) prikkel voor deelnemers (enthousiasmeren, leren, inspireren, etc.). Ook voor de kosten die deze programmering vragen om wij een bijdrage uit het lepen Mienskipsfûns.

Overzicht van het Pop-up programma

POP UP

BASIS PROGRAMMA

MAANDAG	10:00-12:00	Open inloop
DINSDAG	10.00-12.00	Kofje & kuier (1 uur of 30 minuten wandelen)
	10.00-12.00	Naailes voor gevorderden (4 euro per les)
	11.00-14.00	Weten welk vrijwilligerswerk bij je past? Loop eens binnen!
	14.00 -16.00	Kunstenarscollectief
WOENSDAG	10.00 - 12.00	Creatief café, handwerken en koffie drinken
	10.00 - 12.00	Naailes voor beginners (4 euro per les)
	10.00 - 12.00	Energiecoach aanwezig
	12.00 - 13.30	Pop Up Soepmoment (1 euro)
	19.30 - 21.30	Tekenen & schilderen (3 euro per keer)
DONDERDAG	10.00 - 12.00	Open atelier (4 euro per keer)
	14.00 - 16.00	Open atelier (4 euro per keer)
	18:30 - 21:00	Open inloop met koffie, thee en een spelletje
		Kleien met koud porselein, om de week (€4 per keer)
VRIJDAG	9.15 - 10.15	Pilates - bewegen (5 euro per les)
	11.00 - 12.00	Plantenasiel
ZA+ZO		Bij activiteiten zijn we open

Sieversstraat ▪ 8442 CG Heerenveen

Caleidoscoop